

parki

2.0

uvodnik
razstava
esej
docomomo
recenzija
prevodi

Park ilirija

Park tivoli

Park slovenske reformacije
Argentinski park
Park ajdovščina

Prešernova cesta

Trg narodnih herojev

Park republike

Park sveta evrope

Park zvezda

Vladni park

Foto: Matevž Paternoster

2.1. Krajinsko arhitekturna ureditev Koseškega bajerja

Postopek pridobivanja projektne dokumentacije

Razpis natečaja november 1999

Rezultati: marec 2000, 1. nagrada Miha Kajzelj u.d.i.a., Rok Žnidaršič u.d.i.a., Etbin Tavčar u.d.i.a.

Gradbeno dovoljenje za 1. fazo (zemljišča v lasti MOL): maj 2005

Izvedbeni projekt za 1. fazo: januar 2007

1. Leseni otok na vzhodni obali

Meeting-point na bregu jezera, središčna točka celotne ureditve, srce zasnove, socialni združevalac. Možnost organizacije učnih naravoslovnih delavnic - zunanji učni poligon, prireditve na vodi: glasba, teater, recitali, performansi ... Pomemben atraktivni objekt za turistično ponudbo mesta in Kosez.

2. Lesene stopnice v brežini

Poteza lesenih stopnic v brežini, ki bodo skupaj z otokom ustvarjale amfiteater za eventualne prireditve. Ob njih se spušča peščena klančina – dostop na leseno pešpot na vodi.

3. Lesena pešpot na vodi

Sprehajalna pot nad vodo ob vzhodni obali: opazovanje obvodnega rastlinja, edinstven prostor za uživanje obvodnega ambienta, pomemben segment krožne poti okrog jezera.

4. Travnati park in brezov gaj

Nov prostor za sprehode, varen pred prometom, kvaliteten ambient odprte travnate površine v kombinaciji s skandinavskim vzdušjem brezovega gaja v njegovem severnem delu. Posamezna krajinska igrala – skulpture mu dajejo značaj športno navdahnjenega parka, ki se navezuje na popularno rekreacijsko potezo Pot. Vstopi v park so zamejeni z lesenimi prometnimi zagradami – klopki, ki predstavljajo pomemben krajinski motiv s funkcijo socialnega združevalca.

5. Nova struga potoka in izliv v bajer

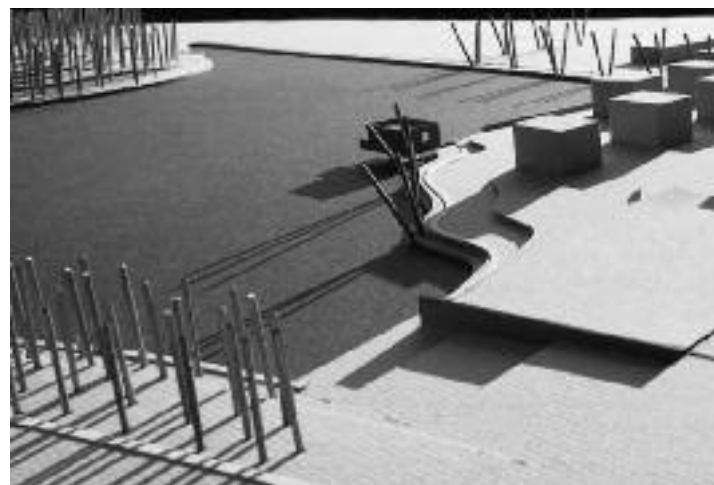
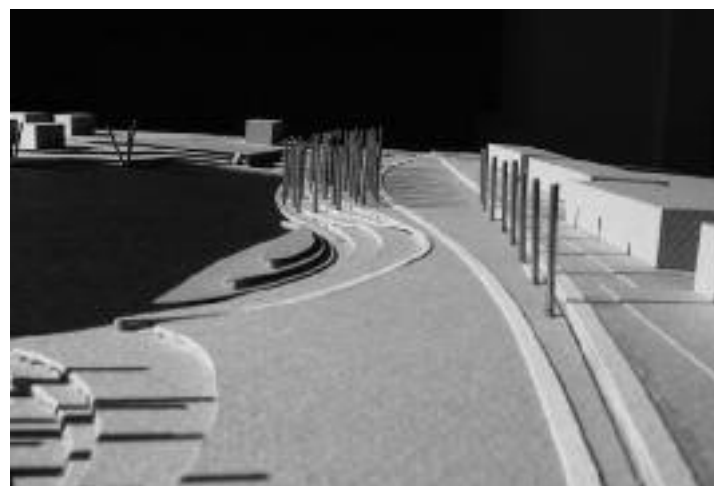
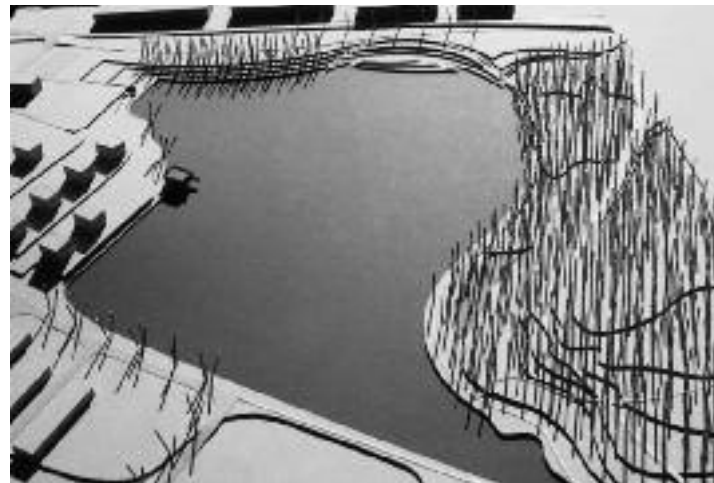
Izliv potoka (trenutno skrit v betonski cevi) postane ključen naravni element, v kvalitetni krajinski podobi bajerja: njegovo opazovanje je možno z brvi na krožni poti okrog jezera.

6. Počivališča na vodi

Na južni obali so v senci visokega gozda na obali predvidene tri male lesene ploščadi s klopjo za uživanje obvodnega ambienta v dvoje, z ribiško palico ali kar tako. Pot okrog jezera je peščena, blatni potočki so premoščeni z manjšimi brvmi.

7. Južno parkirišče

Ob slepem kraku Koseške ceste se uredi dovoz in parkiranje za avtobuse in avtomobile, parkirišče bo služilo obiskovalcem bajerja kot tudi Mosteca. Ob parkirišču so zasajene redke vrbe, ki bodo že z Večne poti oznanjale bližino obvodnega ambienta.

2.2. Športni park Stožice

Avtorji: Sadar Vuga arhitekti – Ljubljana, (Jurij Sadar, Boštjan Vuga, Miha Čebulj, Klemen Guštin, Caglar Yazici), Akka – Ljubljana (Ana Kučan, Luka Javornik), KSS Sports and Leisure – London (James Budd), Atelier One – London (Aran Chadwick), Transsolar – Stuttgart (Markus Krauss), City Studio – Ljubljana (Andrej Cvar, Jure Dolenc).

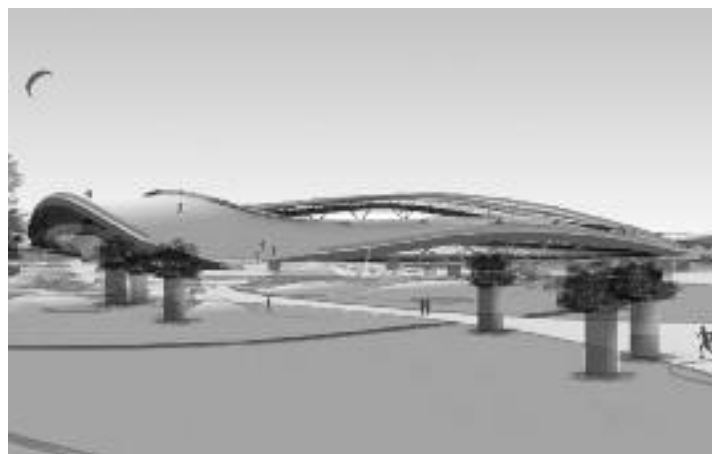
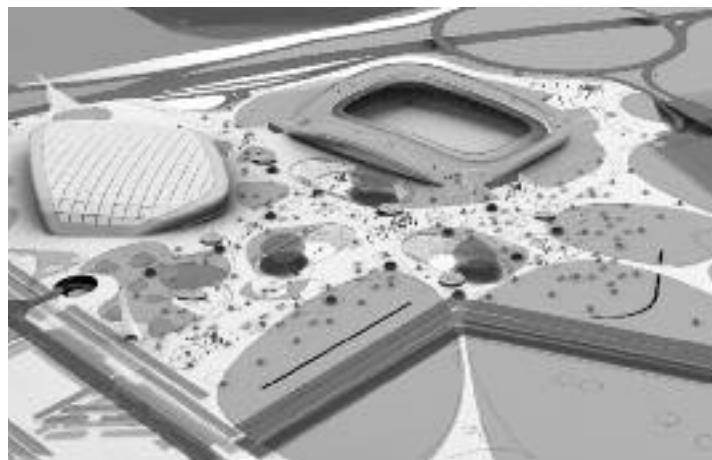
Leto izdelave: 2007

Zasnova območja integrira objekte (nogometni stadion, univerzitetno športno dvorano, nakupovalno središče) in parkovno ureditev v enovito celoto. Mestotvorne dejavnosti so na območju prepletene z naravnimi prvini in tvorijo interaktivni družbeni prostor za razvoj mnogih dogodkov.

Park je nova ljubljanska rekreacijska površina, generator novih urbanih programov. Je tehnična krajina, ki se spaja z naravno krajino na vzhodu. Ohranja ploskovni značaj prostora ob poti in s tem prostorska razmerja med velikimi krajinskimi prvini, ki jim zdaj priključi še dvorano in stadion. Travnna ploskev kot osrednja krajinska prvina širšega območja prodira v park od strani in se dvigne na streho stadiona, s čimer stadion vizualno in programsko postane del parka. V atrijih na sredini parka se spusti v nakupovalno središče in seže do nivoja parkiranja, medtem ko je prostor ob atrijih preboden z napravami, ki omogočajo delovanje pod parkom ležečih plasti. Ta mreža vertikalnih infrastrukturnih povezav - zračnikov, svetlobnikov, stopnišč, izvedenih kot betonskih krožnih jaškov - daje parku značaj in je osnova za razporeditev raznovrstnih programov.

Novi nogometni stadion za 16.000 obiskovalcev bo simbol nove Ljubljane. Postal bo glavni znak njene ambicije in gonilo urbane revitalizacije. S strešno konstrukcijo v obliki zelenega loka predstavlja vizualno ikono športnega parka Stožice. Zagotavlja idealne pogoje za športne dogodke kot tudi maksimalno doživetje za obiskovalce prireditve ter njihovo varnost.

Večnamenska športna dvorana bo osrednji športni in prireditveni mestni objekt. Kot monolit predstavlja drugo vizualno ikono športnega parka Stožice. Sedlasta konstrukcija dvorane zagotavlja maksimalen potreben volumen za ureditev fleksibilnih športnih površin ter tribun za 12.000 gledalcev.

2.3. Severni mestni park

Avtorji: Ina Šuklje Erjavec, Andrej Erjavec in sodelavci

Leto: od 1984 - 2006 - še v delu

Zgodovina projekta

1984 natečaj za južni Bežigrad (Andrej Erjavec, Ina Šuklje, Marko Smrekar)

1986 podrobnejše programske zasnove in idejna zasnova celotnega parka (Ina Šuklje, Andrej Erjavec)

1988 potrjen ureditveni načrt (prof. Dušan Ogrin, Ina Šuklje, Andrej Erjavec)

1994 idejna in izvedbena dokumentacija za 1. fazo parka – odkupi se del zemljišč, vendar se na njih uredi začasna parkirišča (prof. Dušan Ogrin, Ina Šuklje Erjavec, Andrej Erjavec)

2001 park vključen v Zasnovo zelenega sistema mesta Ljubljane (Ina Šuklje Erjavec, Andrej Erjavec)

2002 po naročilu MOL preveritev možnih lokacij za postavitev Spomenika sprave v območju predvidenega parka in ponovna opredelitev 1. faze parka; hkrati se izdela vsebinska in oblikovna prilagoditev novim danostim (Ina Šuklje Erjavec, Andrej Erjavec)

2003 pobuda Društva rastoča knjiga za postavitev kipa Deklice z rastočo knjigo v parku; izdela se preveritev in predlog možnih lokacij

2004 izdelava izvedbenih projektov za ureditev motiva s kipom Deklice z rastočo knjigo

izvedba motiva in otvoritev začetka izgradnje parka (Ina Šuklje Erjavec, Andrej Erjavec)

2005 praznovanje obletnice postavitve kipa, park se ne izvaja dalje; priprava ponudbe za nadaljevanje del

2006 nadaljevanje izvajanja parka: uredi se 5900m² veliko območje vzhodno od Navja (Ina Šuklje Erjavec, Andrej Erjavec, Jana Kozamernik, Mojca Balant)

Predvideno območje Severnega mestnega parka v Ljubljani je prostor prepleta številnih, med seboj celo konfliktnih rab. Razen manjšega že urejenega dela na JV območja, je območje še vedno neurejeno in degradirano kljub temu, da leži v samem središču mesta, neposredno ob železniški postaji oz. novo predvidenem Potniškem centru Ljubljane ter ob soseski zelo velike gostote prebivalcev, vključuje pomemben kulturni spomenik Navje in ima izjemne vedute na Ljubljanski grad. Velikost območja (v celoti obsega prek 8 ha), omogoča zasnovo pravega mestnega parka, ki kot najbolj javna zelena površina mesta v sebi združuje paleto različnih pomenov, funkcij in vsebin.

Natečajna rešitev 1984

Prilagojena rešitev, vzhodni del parka

Izvedeni del parka 2006

2.4. Ureditev gradbišča na Barjanski cesti

Idejni projekt

Avtorji: Urška Kranjc, Luka Vidic

Leto projekta: 2005

Že dolgo prisotna ideja o izgradnji nove vpadnice je v prostor za dobro desetletje naselila opuščeno gradbišče, ki ga obiskuje peščica bližnjih šolarjev in nekateri vrtičkarji. V času mirovanja gradbišča predlagava ureditev prostora z dejavnostmi začasnega značaja, ki popestrijo programe mesta, rešujejo težave pomanjkanja parkirišč in zadovoljijo potrebe ožje ali širše lokalne skupnosti. Predlagan program: parkirišča, športno rekreacijske površine, kulturno-umetniški in promocijski program, oglaševanje.

Žal je to eden izmed mnogih primerov, kjer se na vitalnih mestnih lokacijah čas ustavi zaradi zapletov v upravnih postopkih ali pomanjkanja denarja. Ta območja ostanejo slabo dostopna in neizkoriščena. Primer reševanja problema na Barjanski vpadnici se lahko aplicira tudi na druge lokacije s podobno problematiko.

Barjanska vpadnica – program

1. Parkirišče za osebna vozila

bližina centra, postajališče javnega potniškega prometa, pomanjkanje parkirnih mest v mestnem središču, možnost trženja površine

2. Športno-rekreacijske površine

stanovanjska soseska z veliko mladih, bližina osnovne šole, pomanjkanje določenih športnih objektov na prostem znotraj mesta, npr.: skate in roling poligoni, drsališče...

3. Kulturno umetniški program

Kulturno društvo France Prešeren, avto – kino, prireditve / manjši montažni oder, zaslon za projekcije.

4. Promocijski program

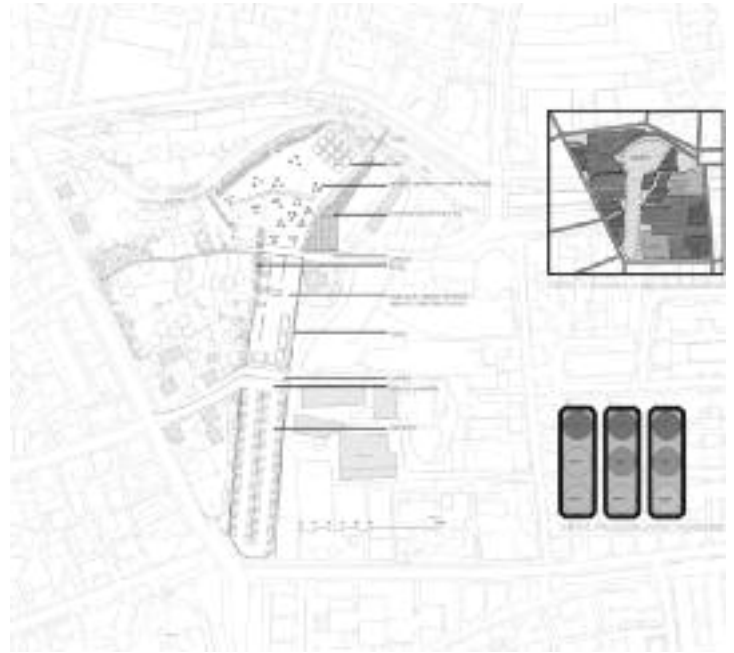
objekti, gradbeni materiali/ v dogovoru s proizvajalci

5. Oglaševanje

proste površine zunaj + znotraj območja gradbišča

Barjanska vpadnica – principi

- nizko cenovni objekti, nizki stroški vzdrževanja
- varnost v območju
- montažna oprema, enostavna izgradnja in razgradnja
- reciklaža, uporaba odsluženih materialov, ali gradbenega materiala »in situ«
- sezonska raba prostora in prilagajanje programa
- možnost trženja ureditve / avto kino, drsališče, parkirišče

Prireditveni prostor

Multifunkcionalno igralo

Športni park

2.5. »Videti« Tivoli

Seminarsko delo

Avtorji: Dr. Ana Kučan, Oddelek za krajinsko arhitekturo,
Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani

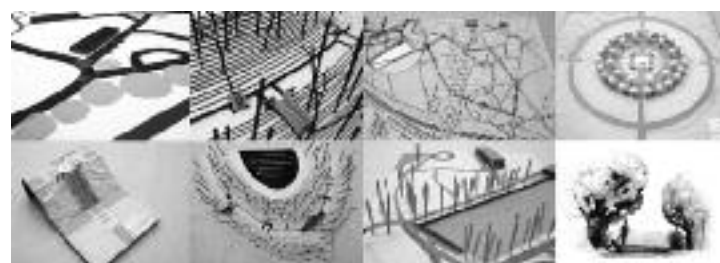
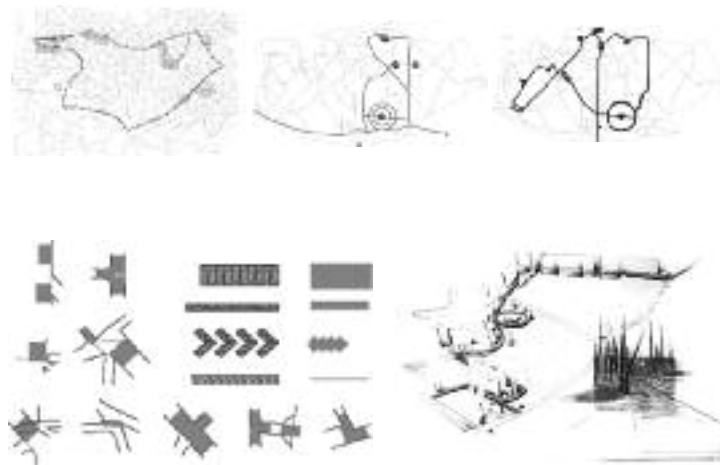
študenti 3. letnika, študij krajinske arhitekture: Adamič Aleksandra, Benedičič Anja, Božič Meta, Brezar Zaš, Brovinsky Eva, Dekleva Manca, Dornik Peter, Dremelj Nuša, Duh Barbara, Gibičar Barbara, Gorenc Mojca, Hrovatin Petra, Hudej Nina, Jovanović Neven, Kokošar Vanja, Konečna Dominika, Logar Anja, Matko Maruša, Mekota Neža, Oberžan Tanja, Pernuš Tina, Pistor Kaja, Remic Nataša, Rižnar Tomaž, Sever Taja, Šolmajer Lina, Tavčar Sara, Turkuš Marko, Valič Milan, Vidrih Nina, Vrhunc Miha, Zajec Barbara, Završnik Andreja, Zevnik Barbara, Diogo Bento, Maria Joao Ruas

Leto projekta: študijsko leto 2006/2007

Študentje so osnutke pripravili tudi ob praktičnih nasvetih krajinske arhitekta Andreje Krivic in ob soočenju z izkušnjami, ki sta jih posredovala Tomaž Wraber in Rok Janežič. Postavljeni so bili pred zahtevno nalogo zaradi vsaj dveh razlogov. Prvič, morali so razviti empatijo, vživljanje v izkušnjo drugega in drugič, predlagati spremembe v strukturi parka Tivoli, ki je ljubljanska ikona in načeloma sprememb ne prenese.

Prvi del naloge je zato zahteval poglobitev v značilnosti Tivolija, v razumevanje njegovih potencialov za to, da bi slepim in slabovidnim lahko omogočili čutno, estetsko in čustveno doživljanje. Prilagoditev bi senzornim invalidom omogočila stik z naravo, z oblikovano naravo, predvsem pa bi jim omogočila »videti« Tivoli: Tivoli kot mestni park, kot posebno zgodovinsko strukturo z določenimi strukturnimi, oblikovnimi in zasaditvenimi posebnostmi, Tivoli kot predstavo o naravi in, med drugim, tudi Tivoli kot osrednjo rekreacijsko območje Ljubljančanov. Tako se je zastavilo vprašanje, kateri deli Tivolija omenjeno najboljše povzamejo.

Drugi del naloge se je zato logično osredotočil na to, kako Tivoli, tak kot je, približati ljudem z okvarami vida, ne da bi ga funkcionalne in ambientalne prilagoditve pri tem spremenile. Mnoga mesta že imajo oznake in vodila za slepe, vgrajene v urbano okolje, tudi posebni parki za slepe so v zahodni Evropi pogosti.

Pri predstavljenem projektu pa gre za aplikacijo zahtev po fizičnih spremembah (barve, teksture, vodila ipd.) v obstoječe parkovno okolje. To okolje pa že samo ponuja veliko »vodil« na podlagi drugih čutil, ki jih je morda treba le smiselno povezati v sistem. Preureditev ne bi bila namenjena samo slepim, temveč vsem meščanom. To bi slepe in slabovidne varovalo pred segregacijo, še več, spodbujalo bi inkluzijo. Slednje je tudi etično edino sprejemljivo. Fizične spremembe bi bile zato kolikor je mogoče diskretne in morda, na prvi pogled, komaj opazne. Velikopotezna pa bi bila odločitev Mestne občine Ljubljana, da prilagoditev Tivolija za potrebe slepih in slabovidnih tudi uresniči.

2.6. Spomenik Srečku Kosovelu Algoritem!

Avtorji:

Boris Balant

Dominika Batista

Matthew Biederman

Zdravko Duša

Ana Kučan

Marko Peljhan

Tomaž Šuštar

Dragan Živadinov

Leto projekta: 2004

Osrednji del spomenika je instalacija Algoritma Kosovel, ki je sestavljen iz numerične in semantične analize Kosovelovega avantgradnega dela, sedmih ključnih enačb iz zgodovine fizike in matematike iz prve polovice 20. stoletja, vektorske analize in reinterpretacije konstruktivističnega Tržaškega ambiena iz leta 1927 ter povezave le-teh z numeričnimi vrednostmi, ki se pridobivajo v ealnem času iz različnih komunikacijskih omrežij. Algoritem se izvaja na posebej izdelanem zaslonu resolucije 640x96 pixlov s svetilnostjo 5000 nits, ki je 10,5 m dolg in 1,7 m visok. Druga stran spomenika je namenjena informacijski bazi, povezani s Kosovelovim življenjem in delom, ter njegovi umestitvi v širši umetnostno-zgodovinski in kulturno-politični kontekst. Sistemi za nadzor delovanja spomenika se nahajajo v talni komori pod njim in upoštevajo načrtovano delovanje projekta, saj naj bi spomenik na lokaciji v Tivoliju stal 22 let. Vsebine na spomeniku se dopolnjujejo z vsebinami na portalu <http://www.kosovel.org>.

Arhitekturna zasnova temelji na treh prostorsko oblikovnih komponentah: monolitu spomenika z vgrajenimi zasloni, spomeniški podstati s krajino ter tehnološki komori. Vidna materiala monolita sta aluminij in steklo, skrita nosilna konstrukcija je iz jekla, podzemna tehnološka komora je grajena iz betona. Tri osnovne prostorske komponente omogočajo sinergijo visoke tehnologije v parku, ki – v skladu s pogledi 19. stoletja – predstavlja naravo v mestu. Zato spomenik ni zamišljen tako, da bi se zliil s parkom, temveč pomeni novo enkratnost v okolju, ki je namenjeno najširši množici obiskovalcev. Postavljen je na razsežno, prazno ploskev, ki jo njegov dotik upogne, kar se kaže v 22 m dolgi geometrizirani nagubanosti terena.

Algoritem kot monolit lebdi nad travnikom.

